

Formkraft

Bog anmeldelse

Moden i Danmark

Hen over 504 sider formidler Nationalmuseets seniorforsker og dragtsamlingsansvarlig Mikkel Venborg Pedersen og lektor, ph.d. ved -Saxo-Instituttet Marie Riegels Melchior den danske modehistorie fortalt igennem et overflødigshorn af malerier, fotografier, avisudklip, kobberstik, relieffer og hverdagsbilleder – alt forestillende tøj, der har været båret i Danmark af danskerne igennem knap 400 år.

24-05-2022

Forfatter: *Else Skjold, lektor, ph.d. i design og bæredygtighed på det Kongelige Akademi*

Tema: Tekstil

Emner: Bøger • Historie • Mode • Tekstil

“**Der er i den grad dømt faktor tøjnørd, når denne læser begejstres af gamle tøjudtryk som 'selvsort', 'bævrenål', 'dullemøsse', 'øjenklæde' med flere.**

Værket er fordelt på to bind: *Status – Luksus – Velklædt 1660-1900* af Venborg Pedersen og *Chik – Smart – Moderne 1900-2020* af Riegels Melchior. Et klogt valg, da de to forfattere har hver sin unikke fortællestil, tone og tilgang til det historiske materiale. Det første bind er karakteriseret ved Venborg Pedersens meget tætte kendskab til Nationalmuseets dragtsamling med dens historik og fagbegreber, og der er i den grad dømt faktor tøjnørd, når denne læser begejstres af gamle tøjudtryk som 'selvsort', 'bævrenål', 'dullemøsse',

'øjeblikke' med flere. Denne del er i høj grad skrevet på objekternes præmisser med tilhørende stor og rig detaljegråd, og også øjet lader sig i den grad forkæle af de mange pragtfulde gengivelser af ellers ikke altid tilgængelige objekter. Dette fokus gør dog også, at fortællingen primært tager udgangspunkt i overklassens tøj og ikke resten af befolkningens.

“ Dette bind er ikke mindst værdifuldt, fordi mange forskellige aktører, der har præget det danske modebillede de sidste godt 100 år er repræsenteret.

Også Riegels Melchior's bind er fremragende formidlet med hendes sædvanlige gode sans for at koble hverdagens tøj med den fine couture. Ikke mindst er der mange fine vidnesbyrd om, hvordan tøjet indgik i det 20. århundredes mange populærkulturelle stilarter, fra svingpjattere på Bakken til mini-nederdele i Nakskov, hønsestrikk og kvindetegn, høje 'Buffalo'-sko og 'spikes' i håret eller teenagedrenge, der samler på dyre kondisko. Dette bind er ikke mindst værdifuldt, fordi mange forskellige aktører, der har præget det danske modebillede de sidste godt 100 år er repræsenteret. Både butiksindehaverne, kendisserne, designerne og magasinerne er med, så man som læser opnår et rigtigt godt kendskab til, hvordan vi nåede frem til dansk mode anno 2022. I bindets afsluttende del fremskrives en ny og bæredygtig tidsalder, som vil påvirke vores tøjvaner fremadrettet – dog mest på individniveau og ikke, hvad det eventuelt kan komme til at betyde for forståelsen af moden fremadrettet.

“ Skal man altså komme med en kritik af et ellers gavmildt og sprudlende værk, vil det være, at det ikke ligefrem er 'woke'.

Selvom de to bind omhandler moden i Danmark, har begge forfattere også fokus på de internationale strømninger, der har farvet vores egne tøjvaner, og ikke mindst vores forståelse af, hvad mode er. En forståelse, der primært er centreret omkring den parisiske modefortælling og forståelsen af, at mode er et særligt fænomen, der er opstået i vesten igennem den tiltagende 'demokratisering'. Skal man altså komme med en kritik af et ellers gavmildt og sprudlende værk, vil det være, at det ikke ligefrem er 'woke'. Der er således ikke på noget tidspunkt taget stilling til den geopolitiske historik omkring tekstiler og beklædning, som ikke just sætter Danmark i et udelukkende positivt lys, ligesom der heller ikke er taget stilling til den meget eurocentriske modefortælling, der gengives bogen igennem, som ellers er genstand for en kraftig revidering på universiteter og designskoler verden over. Endelig kunne det have været spændende at høre meget mere om danske traditioner for håndværk, nøjsomhed, genbrug, omsyning eller handel med brugt tøj, som kun nævnes en passant i begge bind, men som har gevaldig interesse i tidens debat om bæredygtighed og cirkulær økonomi.

Trods disse indsigelser udgør værket samlet set en meget righoldig kilde, som kan anbefales til alle, der ønsker et grundigt overblik over dansk dragthistorie og modefortælling.

Moden i Danmark. Af Mikkel Venborg Pedersen og Marie Riegels Melchior. Udgivet på Gads Forlag 18. marts 2022. [Find bogen her](#)

Om anmelderen

Else Skjold har i mere end 15 år arbejdet med at udvikle forskningsmetoder til at forstå brugspraksis omkring tøj – den såkaldte 'garderobemetode', der til stadighed er kernen i hendes forskning om bæredygtig omstilling af mode- og tekstilbranchen.

[Læs Else Skjolds forskningsprofil](#)